

ชื่อเรื่อง	การสื่อสารเรื่องเพศสัมพันธ์ที่มีความรับผิดชอบ ระหว่างพ่อแม่และลูก วัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในครอบครัวเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์
ผู้วิจัย	ผาสุข แก้วเจริญตา
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ สิริสุนทร
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.จักร์ พันธุ์ชูเพชร นายแพทย์ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. สาขาวิชาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556
คำสำคัญ	การสื่อสารเรื่องเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบ ครอบครัวเกษตรกร การเลี้ยงดู

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหา กระบวนการและวิธีการในการสื่อสารเรื่องเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบระหว่างพ่อแม่และลูกวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในครอบครัวเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ และเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงกระบวนการเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารเรื่องเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีลูกวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในครอบครัวเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้ระเบียบวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในการศึกษาสถานการณ์ปัญหา กระบวนการ และวิธีการในการสื่อสารเรื่องเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบ ระหว่าง พ่อแม่เกษตรกร และลูกวัยรุ่น โดยใช้การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก การระดมสมอง ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ นักเรียน พ่อแม่เกษตรกร ผู้นำชุมชน จำนวน 213 ราย สัมภาษณ์เชิงลึกครอบครัวเกษตรกรที่มีลูกสาววัยรุ่นตั้งครรภ์ จำนวน 6 ครอบครัว ตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำ วิเคราะห์เนื้อหาเชิงลึก หาข้อสรุป ด้ความและอภิปรายข้อค้นพบในประเด็นสำคัญ ระยะที่ 2 รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากประเด็นวิธีการและกระบวนการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่และลูกวัยรุ่นในครอบครัวเกษตรกร ตรวจสอบความตรงและความเที่ยง และรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ยินดีตอบแบบสอบถามจาก 6 โรงเรียน ในอำเภอลับแล นักเรียนชายหญิงจำนวน 428 ราย พ่อแม่เกษตรกร จำนวน 192 ราย แม่ 132 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 3 จัดทำข้อเสนอเชิงกระบวนการเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยเทคนิคการ

พยากรณ์ ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่รับผิดชอบโดยตรง และ 2) กลุ่มที่คัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบจำเพาะเจาะจง ประกอบด้วยผู้ที่ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบายในระดับอำเภอ และกลุ่มของผู้ที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 69 คน วิเคราะห์เนื้อหาตามขั้นตอนต่างๆ ตรวจสอบข้อมูลที่มีการถ่วงดุลระหว่างทัศนคติที่ต่างกันและที่สอดคล้องกันในการขับเคลื่อนกระบวนการแก้ปัญหาที่สามารถดำเนินการได้จริงในระดับชุมชน และระดับอำเภอ

ผลการศึกษาพบว่า

ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสื่อสารเรื่องเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบและกระบวนการขัดเกลาทางสังคมในเรื่องเพศ ได้แก่ แนวนโยบายการกระจายอำนาจและการขยายภารกิจด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาวะเศรษฐกิจครอบครัว ความไม่แน่นอนราคาสินค้าและผลผลิตของเกษตรกร นโยบายการสอนเพศศึกษา สื่อสารมวลชน นโยบายการพัฒนาสู่การเป็นชุมชนเมือง รวมถึงความมีอิสระของวัยรุ่นในการพบกันและเข้าถึงสื่อ ปัจจัยภายใน ได้แก่ เป้าหมายของพ่อแม่เกษตรกรต่อความสำเร็จทางการศึกษาของลูก การรับรู้ต่อความสำคัญของการศึกษาต่อการเข้าถึงโอกาสในสังคม ประสบการณ์ของตนเองในอดีตจากการขาดโอกาสทางการศึกษา และความไม่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการของวัยรุ่นและการรับรู้ของวัยรุ่นต่อเรื่องเพศในปัจจุบัน นอกจากนี้เงื่อนไขทางสังคม ได้แก่ การรับรู้ของพ่อแม่ต่อระดับความรุนแรงและโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาเรื่องเพศของลูกวัยรุ่น บริบททางวัฒนธรรมและค่านิยมชุมชนซึ่งยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ในสมรสของวัยรุ่น การรับรู้ต่อความคาดหวังของชุมชนต่อการทำหน้าที่บทบาทพ่อแม่เป็นตัวแทนที่ดีให้กับลูก มีพฤติกรรมที่สังคมคาดหวัง ประพฤติตนในกรอบประเพณีวัฒนธรรมชุมชน เพื่อนำไปสู่การอบรมสั่งสอนลูกให้มีพฤติกรรมทางเพศที่สังคมคาดหวังต่อไป

ทั้งนี้พบว่า พ่อแม่เกษตรกรให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบต่อตัวเองของลูกวัยรุ่นในเรื่องการดูแลตัวเองในชีวิตประจำวัน และความซื่อตรงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.6 ในขณะที่แม่ให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองกระทำมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 71.2 ในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองเมื่อมีแฟนพบว่า พ่อให้ความสำคัญในประเด็นการเห็นคุณค่าของตนเองมากที่สุด การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และรับรู้ถึงผลของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในระดับมาก ในขณะที่ให้ความสำคัญต่อประเด็นการให้เกียรติเพศตรงข้าม และวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ในระดับปานกลาง ในขณะที่แม่ให้ความสำคัญในระดับมากทุกประเด็น โดยให้ความสำคัญต่อการเห็นคุณค่าของตนเองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75.9

ในด้านวิธีการและกระบวนการที่พ่อแม่เกษตรกรใช้ในการสื่อสารในประเด็นรับผิดชอบต่อตนเองเมื่อมีแฟนและการให้เกียรติเพศตรงข้ามนั้นพบว่า ทั้งพ่อและแม่เลือกใช้วิธีการยกตัวอย่างวัยรุ่นที่มีความประพฤติดีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 53.4 และ 48.2 ตามลำดับ วิธีการสื่อสารเพื่อ

สร้างการรับรู้ถึงคุณค่าของตนเอง พ่อและแม่เกษตรกรใช้วิธีการชื่นชมเมื่อทำงานสำเร็จ รับฟังอย่างตั้งใจ และ พูดคุยถึงเป้าหมายในอนาคตในระดับมาก ร่วมกับการใช้ภาษากาย โอบกอด สัมผัสให้รู้สึกอบอุ่น และ บอกว่า "รักลูก" ในประเด็นพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยนั้นพบว่า พ่อแม่เกษตรกรมีการสื่อสารในประเด็นการใช้ถุงยางอนามัยในระดับน้อย โดยพบว่าทั้งพ่อและแม่ไม่เคยสอนการใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 80.5 และร้อยละ 88.0 ตามลำดับ ในการสื่อสารถึงผลของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นพบว่า ทั้งพ่อและแม่เกษตรกรมีใช้วิธีการชี้ให้เห็นถึงผลเสียต่ออนาคตและการเรียนมากที่สุด

ข้อเสนอในเชิงกระบวนการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารเรื่องเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีลูกวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในครอบครัวเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี พบว่า กระบวนการดำเนินงานโดยสนับสนุนให้กลไกการดำเนินงานในระดับพื้นที่ โดยการสนับสนุนจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนา ทั้งนี้หน่วยงานหลักที่ดำเนินการ ควรกำหนดเป้าหมายและบูรณาการกิจกรรมการดำเนินงานในพื้นที่ร่วมกันในรูปแบบของการหนุนเสริม ซึ่งควรออกแบบการพัฒนาทักษะให้กับพ่อแม่ให้ชัดเจน สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทำหน้าที่เป็นกลไกแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมความเชื่อในเรื่องเพศและสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต สนับสนุนให้พ่อแม่มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการทำหน้าที่เลี้ยงดู และสร้างทักษะการดำเนินชีวิตในบริบทสังคมปัจจุบันที่มากกว่าประเด็นเพศ รวมถึงการสื่อสารประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหาให้กับชุมชนได้รับรู้

ข้อเสนอแนะ: ข้อจำกัดของการสื่อสารเรื่องเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบระหว่างพ่อแม่และลูกวัยรุ่นในครอบครัวเกษตรกรต้องการการขับเคลื่อนทั้งในเชิงนโยบายและการเรียนรู้ร่วมกันในระดับชุมชน การหนุนเสริมบทบาทของพ่อแม่ควรมีกระบวนการพัฒนาทักษะการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก การสร้างความรู้สึกรักมีคุณค่า การยอมรับในบทบาทสมาชิกของลูกวัยรุ่น และการฟังอย่างลึกซึ้งของแม่ นอกจากนี้จากข้อค้นพบในเชิงทฤษฎี ควรนำไปศึกษาเพื่อขยายผลในเชิงลึกและการศึกษาในภาพกว้าง เพื่อการทำความเข้าใจในเรื่องเพศในสถานการณ์ปัญหาเรื่องเพศในครอบครัวเกษตรกรในปัจจุบัน

Title SEXUAL RESPONSIBILITY COMMUNICATION BETWEEN FATHER, MOTHER AND CHILD FROM PEASANT FAMILY, UTTARADIT PROVINCE

Author Phasuk Kaewchareonta

Advisor Associate Professor Patcharin Sirasunthorn, Ph.D.

Co - Advisor Associate Professor Jak Panchupetch, Ph.D.
Prawate Tantipiwatanasakul, Dip., Thai Board of Psychiatry

Academic Paper Thesis Ph.D. in Social Development,
Naresuan University, 2013

Keywords Sexual Responsibility Communication, Agricultural Family,
Upbringing

ABSTRACT

This research aims to study problems; situation, process and method of sexual responsibility communication between parents and teenage students junior high school in Uttaradit from agricultural families. 2) to processes for improving communication skills between to 2 actors recommendation Mixed methodology compromising both qualitative and quantitative researches are applies

The First, data is collected of by using group discussion, in-dept interview, and brainstorming from 213 applicants. These included students, parents, and community leaders 6 families whose have teenage pregnant daughters are invited for indept interviews. It examines accuracy and correctness of data collected. In addition, it analyses the raw data profoundly and find decent summaries for its interpretation presenting important factors.

Second, the study is compiled by quantity research. The surveys are developed to respond the method and process of the issue in terms of its communication area. To ensure the effective result, 6 schools in Lablae district: 428 students, 192 fathers, and 132 mothers are sampled to answer the surveys. From this, the data is being complemented with the average, percentage and standard deviation.

Third, after data is being collected properly, it comes to a process to initiate the proposal in which it would be forwarded to the implementation of the development on sexual communication among those sensitive agricultural based family members. This has been done by forecasting technique form 2 separating groups which are direct and purposive sampling. The groups consist of local policy activists, community policy implementers, and others in the total of 69 of them. Subsequently, it allows an efficient analysis to set accordingly and verify the information with balance perspectives of the applicants, including conformable perspectives, in finding active and practical solutions for local and district usage.

The study found that: There are external factors determining the procedures of sexual responsibility communication and social disciplinary of sexualities. To illustrate, decéentralization and expansion of municipal education affairs policies with propa preparing are problematic as well as instability of pricing and agricultural products, ineffectiveness of sex education, influences on mass media, urbanization development plans along with limitless accessibility of information uses in teenagers. Not only that, social conditions are emphasized when parental awareness on teenagers sexual violence and risks on sexuality are obstructed. Also, cultural context and social value at community level towards sexualities on young married couples are concerned. In addition, the community expectation on ideal parents as to be role models for their children are captured till traditional behavior led to well upbringing to socially expecting sexual behaviors.

According to the quantity research, the fact of sexual responsibility communication between parents and children in agricultural families, its method and process shows that agricultural fathers pay a closer attention on self-responsibility of daily routines in teenagers and honesty as to be 74.6%. Meanwhile, 71.2% of the mothers mention that they are more interested on self-responsibility. Also, most of the fathers think that when it comes to such an issue, they tend to focus more on self-esteem, sexual protection and consequences of teenage pregnancy. However, they pay less attention, in medium level,

to value people in opposite sex and to prevent pregnancy. In addition, the mothers say all the aspects are mostly important to them by 75.9% pointed out on self-esteem.

In terms of the method and the process that the parents use to communicate to their children about self-responsibility when the children are in a relationship and value an opposite sex, the parents demonstrates that they agree to exemplify other teenagers who have risk behavior to teach the children by referring to 53.4% of the fathers and 48.2% of the mothers. Also, a medium used to point out self-esteem to the children is a compliment to the children when finishing tasks, listen to them willingly, and talk them through future plans in which they will use body language by hugging, giving warmth, and telling how much they love them. However, the parents reveal that they are less likely to teach them about safe sex and condom use by having 80.5% and 88.0% of the fathers and mothers never communicate with the children about it. And, to let the children know about consequences of teenage pregnancy, parents say that they tend to point out negative effects of the issue disturbing their future and studying.

To initiate proposals allowing policy implementation on the development of sexual responsibility communication between parents and children of lower secondary education in agricultural families in Uttaradit, it has found that locally supporting processes have been taken actively in order to motivate the development subsidised from all involved agencies. However, the agencies must have set a clear purpose and comprehensive activities suiting the area to fully support it. To illustrate, there should be a precise development plan to the parents participated by community. This would conform with cultural context, belief, custom and contemporary perspectives on sexuality. It can also be said to encourage the father to take more parts in upbringing and improve life lessons rather than the teaching of sexuality alone to compromise the present society. Furthermore, it is necessary to have an effective medium in order to publicise the extreme of situations.

Recommendation: Sexual responsibility communication between parents and children in agricultural families limits its movement of policy initiative and the community co-learning. In fact , there needs to be an enormous support of parental roles that allows positive sexual responsibility communication to set. More importantly, building self-

esteem, accepting adolescent status, and willing to listen need to be developed even stronger. In addition, theoretical evidences found are suggested to be studied further in a wider range of educational perspectives in order to create new approaches of contemporary sexuality bounded issues in agricultural society.